

זה קרה השבוע

קשה להאמין אבל זו עובדה: השבוע, לפני 5730 שנה בדיוק, ברא אלוהים את השמים והארץ. אתם לא מאמינים? תפתחו

את הלוח העברי ותווכחו. לא מתקבל על הדעת? צלצלו לרבנות הראשית.

שנה טובה שנה טובה שנה טובה!

כדי להקל את העבודה על הדוורים, ש' יריהם עמוסות עבודה בימים אלה, אני מרשה לעצמי לנצל כמה זמן לשיגור ברכת שנה טובה מסורתית (שאותה כבר כתבתי והשמעתי לא אחת) לכל החלכאים, הנדכאים, והמסכנים, לכל חסרי המזל ולכל מי שלא לא הולך לו בחיים.

שנה טובה למרים שקולם צדור לפני הקונצרט, לכנרים הקורעים מיתר באמצע הקאונצ'ה, לממציאים שאת המצאתם כבר המציאו, לדו"חואנים שהריגו-ראקו, שלהם לא נפתח דווקא כשצריך, לארכיטקטים ש' בתיהם שוקעים סנטימטר כל שנה, לוגנים שורבי זכויות, לרופאים עם גריפה, ל' שחקני תיאטרון השוכחים את הטקסט באמצע ההצגה.

ברכות בערימות לסופרים ששכחו את שמות יבירותיהם, לקודרניס המוצאים מים, לילדי הגן השונים חלב עם קרם, לשוטרים המפחדים לחזור לבד הביתה, ל' דיגים שרשתם ריקה, לנואמים לפני אול' מות חצי ריקה, לבדרנים שאיש אינו מוחא להם כפיים, למקימי ממסרות הנרטיבים בבשם, לצלמים המצלמים סנסאציות בלי פילמים, למספרי בידחות ששכחו את שורת המחץ, לאנשים ש'כמעט' זכו ב'100.000 ל' בהגרלת הפיס.

מלא חופניים איחולים ועידודים לאנשים עם שתי ידיים שמאליות, לבחורים עם קש' קשים בשערות, לזקנים הנרדמים בקונצ'ר'

יש גבול לצניעות

לפני שבוע סרבתי לחתום על עצומה נגד טבח הפלסטינים שפורסמה בעיתונות ונומחה לי שאני חייב הסבר לעצמי ולכל מי שמכיר כמוני בזכות קיומו של העם הפלסטיני.

אני מסכים עם הפסקה בעצומה הקובעת ש'תולדות הסכסוך הישראלי-ערבי מזה ע' שרות בשנים מלמות כי נישולם ודחיקתם של הפלסטינים ממולדתם, הסרוב להכיר בזכויותיהם ו'יצירת עובדות' על השבוי' גם אין בהם כדי לקרב את השלום. יתירה מזו: זהו מקורו של הסכסוך, זוהי שורשה של הבעיה'. אני מוכן למחות נגד הרג, נשים וספ', שכירי-יום ופליטים' אולם לא אחתום על עצומה התובעת להפ' סיק את הסבת גם בארגוני החבלה.

צר לי מאוד ואני מוחא בכל תוקף נגד רצח אנשים חפים מפשע. בין אם אלה תושבי מחנות הפליטים, אזרחים שלווים ב' רבת עמון או תושבי קריית-שמונה. אולם אני מתאבל על אף חבלן ועל אף חז' מבכאול של חוסיון שנפלו במלחמת האז' רחים הוו.

אני חס על 'לוחמי חופש' שאינם חסים על נשים וספ' ולא אויל דמעה על חיילים

פנינים מממלכת הבבל'

במאמריו הראשיים מגיש מדי פעם בפעם עתון 'הארץ' חומר מחשבה לקראת ה' אינטליגנטי והנאור. הרי דוגמה קטנה מתוך תגובת העתון על המעורבות הסורית בירון (21.9.70): 'האלמנט החדש שנוסף למשבר הירדני' — מעורבותה הצבאית של סוריה — מסבך במידה מסוימת את פני הדב' רים, על אף העובדה כי החטיבה הסורית המשווריינת נבלמה והשאירה טנקים חרו' כים וחיללים שבוים. הפלישה הסורית ל' ירדן אמש, מסבכת את המצב בממלכת

מעריב הגיע לשיאו

שבוע לפני ראש-השנה הזדרז, 'מעריב' לצייד את המאזן במאמר הציני של השנה. המדובר במאמר מערכת בשם 'גם לא למען השם הטוב' התוקף את שר-

הבריאות על קריאתו לאשפו בארץ אזרחים שנפצעו בירדן, ואגב כך מוסיף, כנהוג כמה עקיצות שגרתיות בעניין החולירע.

בשל מצב החרום, 'החולירע המשתוללת' והסכנות הצבאיות החמורות — קובע המאמר באפילו קומי, מוטב היה אילו לא הציע שר-הבריאות את הצעתו הספונטאנית.

לא טעיתם, בעל הדבר מזכיר במחי אחד את קומץ המשלשלים הירושלמי, ואת אלמי הפצועים הנשים והילדים המוטלים ברח'ת-עמון וצפויים למוות בהעדר טיפול רפואי.

המאמר שלפנינו הוא משב-רוח רעון לכל מי שעיף מצינויות מדומה. הפעם לפנינו אנטי הומניזם זך ושרשי. לא איזה סופראן נלהב של אימפוטנט הקורא לעמידה איתנה.

הצינויות כאן משכנעת בכנותה. כל קורא יבין שלא חקיין כתב את השורות, אלא מי שבאמת אטום להבדל הזעיר בין אלפי חיי אנוש, לבין מחדל אפור של משרד ממשלתי.

בעל המאמר חדור דאגת אמת שמא אכן תתקבל הצעתו של מר שם-טוב ע'י הערבים. הוא יודע היטב מהו תפקידו של הומניזם. יש לדבר עליו, למען התדמית, אך רק אחרי שדאגת שלא תגרו חלילה למעשה הומאני. משום שהוא מזכה אותו בהערה הומאנית על 'הישראלים הרבים שהזדעזעו באמת מן הטרראדיה האנושית'. זה לא לזיק.

כונת הדברים נישב בוודאי שלאשפו הפצועים בישראל יש גם צד פוליטי נוסף לצד האנושי. מסתתר כאן איום ממשי על האיבה המסורתית והאהובה בינו לבין הערבים. זה מדאיג מאד. אולם, אודה על האמת, אני לא הייתי מעז לצאת בגלוי נגד עזרה לגוססים. מה אפשר לעשות, הייתי, מן הסתם, חושש מקוראים בעלי דעות קדומות.

מסתבר שאנשי 'מעריב' מיטיבים ממני להכיר את קורא העתונים, והם מגישים לו, איפוא, טיעון קצר והגינני: בשל מצב החרום והסכנות הצבאיות אין אנו פנויים לאשפו את פצונו ירדן. במלים אחרות — אילו לא היינו עסוקים במלחמה, אולי היה לנו פנאי לעשות משהו לחיסול המלחמה.

ד"ר נ. קטרוס

גם אמנים רוצים להתפרנס

עבור עבודתם. המוסדות האלה מוכנים לשלם עבור הכל; שכר אולם, סדרנים, מלצרים, פועלי-במה, תפאורה, פועלי-נקיון, תאורה, רמקולים — הכל חוץ משכר אמנים. ואותו הדבר אמור גם ביחס לציירים הנתבעים לתרום מיצירותיהם לכל מיני מכיר רות פומביות והגולות הנערכות על ידי שפע מוסדות הצבור בהם נתברכה הארץ. לעתים רחוקות מאד מועיל המוסד 'לפר' סם מודעה בעתון ולציין בה את שמות הציירים שתרמו מעבודותיהם. בדרך כלל רואים המוסדות האלה את עצם הזמנת ה' צייר לנשף ההגולה כאות הערכה מספקת לתרומתו.

נחזור לרגע לתקרית יהורם גאון: במקרה נמנה יהורם על האמנים שאינם יכולים לסרב לשום מוסד צדקה ולא כל שכן ל' צה"ל, לפצועים ונכים. נוסף להופעות במסגרת המילואים מופיעים אמנים כיהורם גאון, אריק איינשטיין, אורי זוהר, אריק לבאי, רבקה מיכאלי, שייקה אופיר, גדי יגיל ועשרות אמנים אחרים. פעמים אין ספור במצבים, בתי-חולים, בתי-החלמה ו' בסיסי צה"ל, והכל חינום ובהתנדבות.

זכותם גם לתבוע תשלום עבור עבודתם. אינני מבין למה מפעל המייצר כובעי פלדה עבור חיילי צה"ל רשאי להרויח על מוצריה, למא פועלים אזרחיים העובדים בביצורי התעלה רשאים להרויח אלפי לירות לחודש, למה כל תעשיית העובד עבור מערכת הבט' חוץ רשאי להתעשר ורק האמנים חייבים לעשות את עבודתם חינם?

גם אם יהורם גאון היה תובע 1.800 ל' עבור הופעה בפני פצועים לא הייתי רואה בזה בגידה במולדת. (בשעור מס'הכנסה שהוא משלם היה נשאר לו מהסכום הזה — כ'325 ל' ומאחר והוא איננו מופיע ערב, נרמה לי שזה שכר סביר ביותר לגבי אחד האמנים הפופולאריים ביותר בארץ.) לדעתי רשאי יהורם לסרב להופיע חינום אפילו בפני פצועים מבלי שהעתו' נות תאיים עליו בלינץ' ציבורי. אחרי הכל לא קראתי מעולם ב'הארץ' מי מעשירי המדינה לא תרם לבית-קיי. הרי לא יעלה בדעתו של עורך 'ראיתי שמעתי' לפרסם את צילומיהם של אילין, פרומצ'נקו, יבק' שמשון שפירא, טוקאטלי, איווניי, דן יבן, אמוץ, חסידוב, שובינסקי, ושאר-עשירים ולנוזף בהם על שלא תרמו (אם הם לא תרמו) 1.800 ל' לבית-קיי. באיזו זכות מלבין העתון ברבים את פניו של אמן? אגב, האם מר שוקן שולח יום יום חינום את עתונו לכל פצועי צה"ל?

לפני שבוע במדור 'ראיתי שמעתי' פור' סם בעתון 'הארץ' צולם של יהורם גאון תחת הכותרת 'אמנים מזניחים את בית-קיי'. מהרשימה התברר שיהורם גאון דרש 1.800 ל' עבור הופעה אחת לפני פצועי צה"ל. עורך המדור לא טרח לצלצל למר גאון ולשמע את תגובתו על האשמה ה' מורה זו.

למחרת, לאחר שארגון נכי צה"ל הביע מחאתו על ההשמצה הנסה, לאחר ש' מנהל בית-קיי הודיע כי מבית-ההבראה לא דיבר איש עם יהורם גאון אישית, הביע 'הארץ' את צעריו על 'ההכשלה' מתחת לאותו מדור מבלי לפרסם את צלומי של גאון. איזה ערך יש להתנצלות כזו? הנזק כבר נגרם. הרי לא כל אחד קורא יום יום את 'הארץ' ומעריציו המושבעים של יהורם גאון קוראים רק את הושימות שבה מופיע צלומי או שבכותבתן מצויין שמו.

היועץ-המשפטי שלי טוען שיש למר גאון עילה טובה לתביעה משפטית על הר' צאת שם רע, הפצת דיבה, וגרימת נזק למוניטין שלו. הוא יכול לתבוע 10.000 ל', והתנצלות בעמוד הראשון. מה דעתך יהורם? בתביעה הזאת אני הולך איתך חצי-חצי.

לא פתחתי בסיפור העגום הזה אלא כדי לנגוע באופן כללי יותר ביחסו של הקהל ומוסדות צבוריים לעבודתם של אמנים. משום מה מסרב הקהל הרחב להתיחס אל עיסוקו של האמן כאל עבודה החייבת גם לפרנס את בעליה.

כל מי שיש לו שכן או קרוב משפחה המכיר אישית שחקן תיאטרון, זמר, מר' סיקאי, בדרן, מנחה, קוסם, רקדן, מהפנט, מצפה לקבל כרטיס-חינם להופעותיהם. איש אינו מעלה על דעתו שפרנסתו של אותו אמן תלויה במספר הכרטיסים הנמכרים להופעתו. מוסדות צבור, כמו ארגון-המכרות' עובדות, תל-השומר, אילנשל פוליה, מיכה, מגן-דוד-אדום, ארגון-הנכים, מלחה-בסטרן ו' קרן-הפאנטומים, האגודה-להלחמה-בסטרן ו' שאר מוסדות חשובים ומכובדים מסוג זה מצפים משום מה שהאמנים יופיעו חינום בנשפי ההתרמות הנערכים על ידם פעמים בשנה.

הרופאים והאחיות מקבלים שכר. הצבעים, השורברים, הנגרים, הגננים ושאר בעלי המקצועות המועסקים על ידי מוסדות אלה אינם עובדים חינום. אבל האמנים נדרשים להופיע בנשפי הצדקה הנערכים ב'היכל התרבות' או בבתי-המלון, מבלי לקבל שכר